

Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя
Бібліотека імені академіка М. О. Лавровського

Серія «Вчені-ювіляри Ніжинської вищої школи»
Випуск 3

ОЛЕКСАНДР ГЕРАСИМОВИЧ КОВАЛЬЧУК

До 70-річчя від дня народження

БІОБІБЛІОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК

Ніжин
2017

УДК 016:378(092)
ББК 91.9:74.58
К56

Рекомендовано Бібліотечною радою бібліотеки імені акад.
М. О. Лавровського Ніжинського державного університету імені
Миколи Гоголя
Протокол № 11 від 25.04.2017 р.

Упорядники:

Кільдіватова О. Д. – провідний бібліотекар;
Манжай В. І. – провідний бібліотекар;
Мухомодєєва Н. В. – завідувач інформаційно-бібліографічного відділу

Автори вступних статей:

Забарний В. О. – декан філологічного факультету;
Михед П. В. – керівник Гоголезнавчого центру;
Капленко О. М. – доцент кафедри української літератури та журналістики;
Моціяка О. М. – доцент кафедри української літератури та журналістики;
Михальчук Н. І. – доцент кафедри української літератури та журналістики

Відповідальний за випуск

Морозов О. С. – директор бібліотеки

Олександр Герасимович Ковальчук: до 70-річчя від дня народження : біобібліогр. покажч. / Ніжин. держ. ун-т імені Миколи Гоголя ; Бібліотека імені академіка М. О. Лавровського ; упоряд.: О. Д.Кільдіватова, В. І. Манжай, Н. В. Мухомодєєва. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. – 46 с.

УДК 016:378(092)
ББК 91.9:74.58

© НДУ ім. Гоголя, 2017
Бібліотека імені академіка М. О. Лавровського

Ковальчук Олександр Герасимович – доктор філологічних наук, професор кафедри української літератури та журналістики Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя.

Завідувач кафедри української літератури (1979–2012). Співорганізатор видавничої програми «Літературна діаспора», Винниченкознавчої наукової лабораторії. Лауреат Чернігівської обласної літературно-мистецької премії імені Михайла Коцюбинського (2016).

За високі показники у роботі Ковальчук О. Г. нагороджений медаллю «Ветеран праці» (1990), нагрудним знаком «Відмінник народної освіти УРСР» (1990), Почесною грамотою МОН України (1995), Почесною грамотою обласної державної адміністрації (1998), нагрудним знаком «За наукові досягнення» (2007), медаллю Миколи Гоголя (2009). Рішенням Вченої ради університету у 2015 році йому присвоєно звання «Заслужений працівник Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя». У 2016 році, за працю «Візуальне у творчості Михайла Коцюбинського», його відзначили обласною літературно-мистецькою премією імені М. М. Коцюбинського.

ВІД УПОРЯДНИКІВ

Біобібліографічний покажчик «Олександр Герасимович Ковальчук» продовжує започатковану бібліотекою серію «Вчені-ювіляри Ніжинської вищої школи», яка розкриває науковий доробок провідних учених Ніжинського державного університету.

Нове видання покажчика є спробою ознайомити зацікавленого читача з науковим надбанням вченого, професора, доктора філологічних наук, дослідника української літератури, автора літературно-критичних монографій, статей, передмов та коментарів у багатьох цінних виданнях.

Бібліографічний покажчик налічує 192 позиції, які відтворюють науковий доробок О. Г. Ковальчука та літератури про нього. Це – бібліографічні описи книг, брошур, статей із збірників, журналів, газет. У ньому відображені матеріали з 1975 по 2016 роки, відбір яких завершено в березні 2017 року.

Покажчик відкривається вступними статтями про вченого, авторами яких є декан філологічного факультету О. В. Забарний, керівник Гоголезнавчого центру П. В. Михед та колеги по кафедрі – доценти кафедри української літератури та журналістики Капленко О. М., Моціяка О. М. та Михальчук Н. І.

Для полегшення користування бібліографічним покажчиком додаються «Алфавітний покажчик назв праць О. Г. Ковальчука» та «Іменний покажчик», у якому наведені прізвища упорядників, редакторів та інших осіб, відомості про яких є в бібліографічних записах.

Бібліографія складається з розділів:

- Окремо видані твори.
- Статті із книг, періодичних видань, доповіді.
- Упорядкування та редагування наукових збірників, навчальних посібників та інших видань.
- Література про життя та діяльність О. Г. Ковальчука.

Бібліографічний опис документів здійснено відповідно до ДСТУ ГОСТ7.1:2006 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний опис: загальні вимоги та правила складання». Слова і словосполучення скорочуються згідно зі стандартами ДСТУ 3582:2013 «Бібліографічний опис скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила». Документи переглянуті укладачами *de visu* і зберігаються у фондах бібліотеки НДУ імені Миколи Гоголя.

Видання підготовлено до 70-річчя від дня народження О. Г. Ковальчука.

Сподіваємося, що покажчик допоможе у пошуку інформації науковцям, аспірантам, студентам та всім, хто цікавиться розвитком українського літературного процесу.

СЛОВО ПРО ВЧЕНОГО І ПЕДАГОГА

У орбіті яскравого таланту

Коли осягаєш творчий шлях непересічної людини, то ловиш себе на думці: «Звідки феномен особистості? Які його складові?». Відповідь не лежить на поверхні, до неї треба дошукатися.

Писати про професора Олександра Герасимовича Ковальчука надзвичайно відповідально. Перш за все тому, що він має надзвичайний хист до відчуття слова і тієї емоційної наснаги, яку воно несе. Він вимогливий до себе і до слова, а тому у його наукових працях не має «мовної половини». Кожен рядок статті чи монографії насичений оригінальністю думки, вагомістю змісту, аргументованістю і логічною завершеністю.

Мені поталанило на вчителів. У шкільні роки взірцем для мене був Іван Савович Лук'яненко, мій учитель української мови і літератури, побратим Остапа Вишні, людина надзвичайного педагогічного таланту. А у роки студентської юності я потрапив у орбіти яскравих, непересічних особистостей, які вміли впливати на студента, стимулювати його до навчання, до пошуку, запліднювали його мозок не лише знаннями, а й прагненням до осягнення нового, незвіданого. А ще вони давали нам отой емоційний заряд наснаги, який розвивав наші особисті чесноти та творчі уподобання. Для мене такими людьми стали доценти Павло Сердюк, Леся Коцюба, Володимир Крутиус, Дмитро Герасименко і ще зовсім молодий викладач Олександр Ковальчук. Навчаючи нас лінгвістичному аналізу тексту він вражав своїм інтелектом, вишуканим філологічним смаком, культурою мовлення. Проводив практичні заняття на такому рівні, що кожен з нас розумів – не знати рідної мови, не розуміти її сили і краси – злочин. Саме на цих заняттях ми вперше почули пристрасні і водночас зболені слова Василя Симоненка і Ліни Костенко, познайомилися з віртуозно-феєричними рядками Миколи Вінграновського та Івана Драча, замовчуваною лірикою Євгена Плужника та Богдана-Ігора Антонича. Це був літературний матеріал для аналізу, якого не передбачала і не могла передбачити жодна навчальна програма. Адже йшов 1974 рік, рік, коли вся країна занурювалася в сон брежнєвського застою, рік виходу в світ сумнозвісної Постанови ЦК КПРС «Про подальше поліпшення викладання у школі російської мови». Українську освіту силоміць заганяли в лабета чужої мови та культури. Ми ж читали і осягали... А тому заняття з лінгвоаналізу ставали для нас, першокурсників, не лише засобом вироблення навичок роботи над художнім текстом, вони формували наші естетичні смаки, загартовували переконання, розширювали і збагачували світогляд. А ще вчили, як працювати над собою. Особистість Ковальчука стала об'єктом наслідування багатьох студентів.

На мою думку, перша складова його літературознавчого таланту – глибока ерудиція та енциклопедичність знань. Професор Ковальчук, особисто для мене, як і для численної когорти його вихованців, став носієм величезного обсягу знань та наукової інформації, яка не лише визначала зміст досліджуваної проблеми, але й окреслювала шляхи її вирішення, розширювала горизонти пізнання. У нього колосальне відчуття

філологічного таланту. Увесь склад нинішньої кафедри української літератури Ніжинського університету - його вихованці. Всі вони досягли наукової зрілості, стали доцентами і професорами, а що головне, успішно продовжують справу свого наставника – формують нове покоління науковців Ніжинської філологічної школи. Понад тридцять років очолював Олександр Герасимович кафедру української літератури у Гоголівському виші й увесь цей час кафедра була в авангарді наукового життя вузу.

Власна ж наукова доля професора Ковальчука непроста, але стрімка і поступальна. Він народився 22 травня 1947 року в селі Приколотне на Харківщині у родині вчителів. Дитинство проходило в іншому, теж слобожанському селі з поетичною назвою Малинівка, де зазвучали для хлопця перші малинові дзвони шкільного навчання. Ще від тих першодзвонів жило у юнакові непереборне бажання осягнути себе, швидше досягнути все в житті самому. І як наслідок тих бажань, після закінчення 7 класів Олександр стає студентом індустріального технікуму, а з 1964 року вже працює слюсарем-інструментальником на Харківському заводі «Світло шахтаря». Опісля були також випробовування себе у будівельній професії муляра на Харківщині та в Києві. А потім – раптовий, як за стислими анкетними записами, чи насправді, може, інтуїтивно відчутний, омріяний і виплеканий у спраглій до знань юній душі філологічний поклик рідної мовно-літературної стихії і з вересня 1968 року Ковальчук – студент українського відділення філфаку Ніжинського державного ордена Трудового Червоного Прапора педагогічного інституту імені М.В. Гоголя. Саме у часи свого студентського життя долучився він до наукової роботи. Був переможцем кількох Всеукраїнських наукових конкурсів та олімпіад. Відмінно навчався, став Гоголівським стипендіатом. По завершенні навчання у вузі, викладав, успішно закінчив аспірантуру. У 25 років захистив кандидатську дисертацію про епічні твори Максима Рильського, у 45, що вважається молодим літературознавчим віком – захист докторської дисертації з теми «Український повоєнний роман (проблеми жанрового розвитку)». Монографія, яка побачила світ у столичному видавництві «Наукова думка», засвідчила, що в українському літературознавстві з'явився вчений європейського рівня: із власним науковим світоглядом, глибоким професійним розумінням часу і проблем науки, а що головне - національно самоідентифікований.

Патріотизм і глибока національна усвідомленість – ще одна складова наукового таланту професора Ковальчука. За словами його колеги і товариша, професора Олександра Астаф'єва: «Духовно-культурне життя Ніжина і Чернігівщини важко уявити без цього працюючого, енергійного, завжди націленого на творчий пошук літературознавця і педагога». Олександр Герасимович тривалий час очолював міський осередок «Просвіти» у період її становлення, був серед тих, хто відроджував у місті справді демократичну пресу, він був членом редколегій газет «Просвіта» та «Альма матер», очолив ніжинський міський комітет по захисту українського православ'я. Професор Ковальчук у перші роки державної незалежності

своїми знаннями, авторитетом, патріотичною наснагою виформовував у значної частини зрусифікованого населення міста нові національні цінності: на повний голос заговорив про необхідність утвердження української мови, як державної; відродження національної пам'яті, повернення до християнських ідеалів. А що головне, він заклав ці цінності у зміст своїх наукових праць. Олександр Герасимович співорганізатор видавничої програми «Літературна діаспора». Він автор книг: «Голгофа України («Жовтий князь» В.Барки та «Сад Гетсиманський» І.Багряного)» (1993; 1995), «Творчість Олександра Довженка» (1994), «Буття і страх: Етюд про Гоголя» (2002; 2009), «Краса і сила у практиках повсякдення (творчість В.Винниченка 1902-1920 рр.)» (2008), «Роман В.Винниченка «Записки Кирпатого Мефістофеля» («вища людина» у структурі буття)» (2011), «Візуальне у творах Михайла Коцюбинського»(2015).

Третьою складовою філологічного таланту Олександра Герасимовича є вміння продукувати нове, цілинне, ще не осмислене в літературознавстві. Всі хто проходив наукову школу професора Ковальчука (його колеги, дипломники, магістранти) знають – без потужного мозкового штурму не обійдеться. Науковий керівник ставить завдання, окреслює шляхи його вирішення, а далі має працювати дослідник: теоретично осмислити об'єкт, опрацювати все, що написано про нього у новітній періодиці і думати, думати..., аж поки не з'являться власні судження, індивідуальне бачення, а згодом і вирішення проблеми. Одна і з шанованих колег і вихованок Ковальчука назвала цей процес «провокаційною педагогікою». Тобто, науковий керівник провокує на пошук... Може й так. Але це велике щастя, коли вчорашня ліцеїстка, згодом студентка, аспірантка стає кандидатом, а то й доктором наук. Це і є наукове досягнення.

У Олександра Герасимовича унікальне відчуття нового... Нової наукової проблеми, нового прочитання вже зачитаного художнього тексту, нового бачення літературного процесу. Кожна нова його монографія – це літературознавче відкриття. Пригадую, як у 202 році, після виходу у світ його книги «Буття і страх. Етюд про Гоголя», до університету надходило сотні дзвінків з проханням придбати книгу, яка вийшла невеликим тиражем. У престижному рейтингу «Книга року», який проводить Інститут літератури АН України, спільно з Національним педагогічним університетом імені М.Драгоманова, книга посіла третє місце у номінації «Наукова література». Про це писала на своїх шпальтах всеукраїнська газета «Україна молода». А на сторінках літературознавчого часопису «Слово і час» з'явилася публікація професора О. Астаф'єва «Його читають не лише у Ніжині...». Книга не втратила своєї актуальності і в 2009 році була перевидана вдруге. Практично на вихід кожної його наукової монографії відгукується літературна критика. Так у другому числі згаданого вже часопису «Слово і час» за 2009 рік вміщено рецензію Олени Костенко «Краса сили чи сила краси: зміна буттєвих орієнтирів як початок відліку кінця [Олександр Ковальчук. «Краса і сила у практиках повсякдення (творчість В.Винниченка 1902-1920 рр.)]. Пані Олена писала: «Дослідникові чи не вперше в історії

винниченкознавства вдалося розв'язати низку, здавалось б, суперечливих, провокативних тверджень шляхом декодування заплутаних концептуальних схем, механізмів їх формування». Чим не доказ сказаного вище?

Ще однією складовою феномену О. Ковальчука є його педагогічний такт. Завжди чемний, тактовний у поводженні з колегами і студентами Олександр Герасимович не дозволяє собі опускатися до пліткарства, інтриг, кулуарних розмов. Він над цим... За довгі роки нашого знайомства я не пам'ятаю, щоб він до когось-небудь звертався на «ти», лише «ви». І не важливо, чи це колега професор, а чи закоренілий невдаха-студент, який втретє складає іспит комісії. Проте Ковальчук – принциповий у кардинальних питаннях. Він – правдивий, не вибачає невігластва, хамства, зверхності... Таким його виховали батьки, таким його виховало життя. Про те, що він «учительський син» Олександр Герасимович пам'ятає завжди. Є така категорія у суспільстві – «учительські діти». Учительські діти – це особлива категорія юні, яка змалечку підпорядкована певним життєвим обов'язкам перед батьками. Тобі з дитинства прищеплюють оту рису відповідальності, яка згодом стає правилом твого життя і поведінки. Треба добре вчитися, не бешкетувати, бути охайним і дисциплінованим, вихованим, соціально активним. Бо якщо ти таким не будеш, підведеш батьків Як же вони можуть навчати інших, коли свого не навчили? Така рання причетність до батьківської справи, певно, і закладає підмурівок майбутньої професії. За своєю людською суттю О.Ковальчук перш за все учитель. Він добре знає і шанує цю професію. Саме тому не цурається зустрічей із вчителями-словесниками міста, району, області. Йому є про що їм розповісти..., і не лише з літератури, він бачить огріхи у навчальному процесі сучасної школи і намагається вплинути для їх усунення. У складі авторського колективу : Григорій Семенюк, Микола Ткачук, Олександр Ковальчук він став автором підручника з української літератури для 11 класу загальноосвітніх навчальних закладів. У 2003 році цей підручник Міністерством освіти України був висунутий на здобуття Державної премії в галузі освіти та науки. Але хіба тогочасному уряду було до світи, та й нинішньому теж...? Підручник пережив вже чотирнадцять видань! Справжнє наукове довголіття. Не стоїть Олександр Герасимович осторонь проблем методики викладання української літератури у сучасній школі. Його актуальні статті у фахових журналах «Дивослово», «Слово і час», «Українська мова і література в школі» добре відомі філологам-практикам. Професор Ковальчук автор навчально-методичного посібника «Аналіз творів шкільної програми» (1996), активно бере участь у науково-практичних конференціях що проводяться на факультеті.

За значний вклад у розвиток вітчизняної освіти і науки доктор філологічних наук, професор Олександр Герасимович Ковальчук не одноразово відзначався держаними та відомчими нагородами. Він «Відмінник народної освіти УРСР» (1990). Нагороджений медаллю «Ветеран праці»(1990), Почесною грамотою Міністерства освіти України (1995), Почесною грамотою Чернігівської державної обласної адміністрації (1998),

знаком МОН України «За наукові досягнення» (2009), медаллю Миколи Гоголя (2009). Рішенням Вченої ради університету у 2015 році йому присвоєно звання «Заслужений працівник Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя». У 2016 році, за працю «Візуальне у творчості Михайла Коцюбинського», його відзначили обласною літературно-мистецькою премією імені М.М. Коцюбинського

А ще він турботливий чоловік, люблячий татко, всезнаючий дідусь. Дружина, Ольга Миколаївна, чарівна студентка-однокурсниця, музатхненниця його наукових перемог, згодом вчителька, а потім колега-викладач кафедри педагогіки Гоголівського вишу. З їхньої любові вродилася донька – Оксана – таткова гордість, нині науковець, доктор наук. А коли їхня родина збагатилася ще й на онука Дениса, шанований професор не приховував своєї радості, бо життя продовжується в наступних поколіннях, а значить продовжується і справа, якій ти віддав себе...

Шановний наставнику і колего, дозвольте у цей поважний ювілей щиросердно привітати Вас і побажати міцного здоров'я, козацького довголіття, нових наукових звершень і родинного затишку. З роси і води Вам, вчителю!

З повагою *Олександр Забарний* – декан філологічного факультету Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, член Національної спілки письменників України.

Слово про колегу

Олександр Герасимович Ковальчук – яскрава постать в сучасній історії Ніжинської вищої школи. В наступному році виповниться піввіку його добровільної конвенції з вишем. Мені завжди здавалося, і в цьому я переконався, працюючи поряд з багатьма колегами, які десятиліттями навчали студентів, що імена тих людей, які віддали стільки років служіння університету, мають бути викарбувані золотими літерами на почесному місці або й на окремій стелі на його території. Їх не так багато. Серед них і Олександр Герасимович.

Зрозуміло, що пам'ять живе не лише в камені, але і в душах тих студентів, які слухали лекції Олександра Герасимовича. А їх тисячі, тисячі тих, хто осягав українську класичну і модерну літературу під проводом Олександра Герасимовича. Чув і чую на свої вуха багато добрих і щирих слів на його адресу від випускників минулих літ, які пізнавали природу художнього слова на лекціях, практичних і семінарських заняттях професора О. Г. Ковальчука.

Ім'я його помітне і в науковому світі. Його студії про поеми М. Рильського, про український повоєнний роман, творчість Винниченка і остання монографія, присвячена М. Коцюбинському, – це значний внесок в українську літературну науку. Зазначу серед іншого, що Олександр Герасимович був опонентом цілого ряду резонансних докторських досліджень в Інституті літератури, спеціалізована рада якого визнає професора О. Г. Ковальчука як спеціаліста високої кваліфікації.

Особливо хочу наголосити на безперечній якості наукових праць Олександра Герасимовича про Миколу Гоголя, що мали відчутний розголос не лише поміж гоголезнавців і навіть викликали полеміку – явище досить рідкісне в сучасній критиці.

Величезна ерудиція в історії світової літератури, блискуче володіння сучасним літературознавчим інструментарієм, широка обізнаність у філософських і політологічних студіях вирізняє дослідження Олександра Герасимовича. Приклад? Остання праця про «Білу гвардію» М. Булгакова. Кому, скажіть мені, будь ласка, може прийти в голову зіставлення відомого твору М. Булгакова і політологічної праці Збігнева Бзежинського «Велика Шахівниця». А єднають цих авторів, як з'ясовує Олександр Герасимович, розмисли про місце України на геополітичній мапі Європи. Саме Україна, її минуле, сучасне і майбутнє, завжди була центром інтелектуального світу Олександра Герасимовича, його радістю і його болем. Вона у великій мірі визначила його життєву орбіту і є, відважусь думати, його головним переживанням життя.

Павло Михед

доктор філологічних наук, професор,
керівник Гоголезнавчого центру

Шановний Олександрє Герасимовичу!

Колектив рідної кафедри, Ваші вдячні учні і колеги щиро вітають Вас із ювілеєм і бажають Вам здоров'я, радості, гармонії і краси, творчого натхнення!

З води і роси Вам, дорогий ювіляре!

Уміння бачити головне

*Значно легше знайти помилку, ніж істину.
Помилка лежить на поверхні, і її помічаєш одразу,
а істина захована в глибині, і не кожен може відшукати її.
Й. Гете*

Багато теплих слів хочеться мовити про ювіляра у ці травневі сонячні дні. Сказати щире слово про Вчителя.

Охопивши поглядом історію кафедри української літератури за останні десятиліття, безсумнівно, простежуємо динаміку формування і закріплення тих внутрішніх традицій, ціннісних критеріїв та оцінок, того, так би мовити, «колективного несвідомого» у ставленні до свого покликання, що варто назвати не інакше, як «школою Ковальчука», якщо говорити про виразні авторські профілі Ніжинської філологічної школи.

Розпочавши свій шлях у Ніжинському виші зі студентської лави (1968–1972), згодом Олександр Герасимович понад тридцять років очолював кафедру української літератури (1979–2012). Існують різні типи очільників. Ковальчук О. Г. – це насамперед інтелектуальний лідер. Перебування на адміністративній посаді у цьому випадку не є засадничим компонентом авторитету. Це перш за все духовне лідерство, в основі якого лежить власна копітка праця, повна сконцентрованість, а почасти й одержимість справою свого життя, постійний саморозвиток і абсолютне неприйняття «застою», повага до традицій та чутливість до новацій. Разом з тим, аналітичний поступ – лише половина успіху. Інша його важлива складова – гуманізм. Досліджуючи літературні тексти, Олександр Герасимович зумів перейняти їх гуманістичний потенціал на світоглядному рівні. Звідси повага до іншого – до письменника, до колеги, до студента – до всіх тих, хто став на шлях творчого пошуку. Під таким кутом зору раптом відкривається ще одна засаднича модель літературознавчих праць ювіляра – активний пошук того, що протистоїть руйнації, долає хаос буття і стверджує вітаїстичну стихію життя. Ідучи перш за все за письменником і відкриваючи його погляд, у працях Олександра Герасимовича особливу цінність має його авторський коментар, який оприявнює особистісну ієрархію цінностей. Як на

мене, одне із перших місць тут посідає категорія краси. Надамо слово ювіляру.

У монографії «Краса і сила у практиках повсякдення (творчість В. Винниченка 1902–1920 рр.)» коментуючи протиборство краси і сили, автор не двозначно стверджує, що лише «пронизана духом», «інтенційна» краса здатна «розгорнути вітальний потік у перспективу історичного розвитку». Якщо у творчості В. Винниченка ця категорія свідомопроблематизується самим митцем (назва збірки «Краса і сила»), то вихід на неї у творчості інших письменників потребує особливого налаштування оптики. Вже після прочитання кіноповісті «Зачарована Десна» О. Г. Ковальчуком («Творчість Олександра Довженка») видається закономірною та очевидною діалектика страждання такраси: «Так формується у повісті великий духовний сюжет, в основі якого розповідь про те, як герой, розбуджений стражданнями, через святість і добро приходить до розуміння життєтворчої ролі краси. Без неї нема людини, а відтак нема світу, нема життя».

Завершуючи монографічне дослідження творчості М. Коцюбинського аналізом етюду «На острові» («Візуальне у творчості М. Коцюбинського»), автор ключовою називає тему смерті та краси, де у фіналі «торжествує філософія життя, філософія невмирущості світу, в основі якої лежать ідеали гармонії та краси».

Аналізуючи роман В. Барки «Жовтий князь» («Література української діаспори»), автор акцентує увагу читача на тому, що потяг до краси – «майже інстинктивний порух» – започатковує відродження душі, адже «тільки краса може збудити життя серця». І навіть «симфонія страху», створена М. Гоголем («Гоголь: буття і страх»), звучить не так виразно, коли йдеться про його «Авторську сповідь», адже саме з утвердженням краси пов'язаний життєвий ідеал Гоголя, що й обумовлює його українськість. Саме естетичне начало – краса і гармонія – характеризує духовний світ українця, а відтак, «цілком ймовірно, що навіть йдучи в небуття після таких страждань, стероризований жахом письменник силкується все ж здолати хаос, зупинити страх, який руйнує світ».

Вочевидь переконуємося, що літературознавчі праці Олександра Герасимовича акумулюють у собі потужний дискурс правди – правди про письменника і його твір, правди про життя, і, врешті-решт, щирої правди про самого Автора.

Оксана Капленко - кандидат філологічних наук,
доцент кафедри української літератури та журналістики

Як науковець О. Г. Ковальчук дебютував у 70-х рр. минулого століття і відразу привернув увагу фахівців свіжим поглядом на проблеми розвитку української літератури ХХ ст. І хоча тодішнє літературознавство було скуте офіційною марксистсько-ленінською методологією, у працях О. Г. Ковальчука данина соціалістичному радянському канону була мінімальною, не характерними також були публіцистичний пафос та ідеологічна риторика. Натомість на перше місце виходили пошук наукової істини, глибока, якась аж математична, аргументація, чітка логіка і надзвичайно уважне, проникливе ставлення до художнього тексту. Саме тому і сьогодні неабиякий інтерес викликають дослідження Олександра Герасимовича про поеми М. Рильського, проблеми жанрового розвитку українського повоєнного роману.

Визначальною рисою наукового мислення О. Г. Ковальчука є, на мій погляд, філософічність. Вона, з одного боку, простежується в надзвичайній обізнаності автора зі світовою філософією від найдавніших часів до сьогодення, а, з іншого боку, в умінні дослідника віднайти властиву саме тому чи іншому письменнику домінанту його неповторного світобачення та простежити типологічну подібність філософських шукань українських митців з найвизначнішими мислителями всього людства. Відтак історія української літератури під пером ніжинського професора завжди сприймається як частина розвитку світової культури. О. Г. Ковальчук наділений талантом бачити сутнісне в художньому явищі, відкривати у ньому не помічений раніше дослідниками потенціал, утверджувати нові підходи в оцінці української класики. Авторська призма бачення текстів часто вражає, інтригує, розширює горизонти сприйняття. Це стосується, зокрема, аналізу страждання в творчому доробку О. Довженка, осмислення феномену краси В. Винниченком та В. Баркою, філософії оптимізму в романі П. Загребельного «Диво», дослідження естетичних функцій візуального у творчості М. Коцюбинського тощо.

Опубліковані монографії та статті, а також курс лекцій з історії української літератури ХХ ст., які протягом десятиліть читає Олександр Герасимович, є уже, безперечно, тією основою, на якій бажано було б створити авторський підручник для вищої школи.

Наукові інтереси О. Г. Ковальчука не обмежуються українською класикою. Так, дослідник мав мужність «зайти» на наукове поле, яке вже давно російські вчені визнали своїм. Проте О. Г. Ковальчуку вдалося, на мій погляд, переконливо довести свою концепцію сприйняття і М. Гоголя, і М. Булгакова. «Вибуховою», «книгою-одкровенням» особисто для мене стала книга О. Г. Ковальчука «Гоголь: буття і страх» (2002, 2009), у якій проаналізована серцевина стосунків Гоголя із світом, що вплинула на творену ним картину світу.

О. Г. Ковальчук є генератором наукових ідей, якими він щедро ділиться зі своїми студентами, пропонуючи їм перспективні теми наукових досліджень, що згодом переростають не тільки в кандидатські, а й докторські дисертації. З ініціативи О. Г. Ковальчука на кафедра продуктивного працювала Винниченкознавча лабораторія.

Особливо хочеться відзначити внесок О. Г. Ковальчука у розвиток шкільного літературознавства передусім як одного з авторів підручника з української літератури для 11 класу, а також одноосібної монографії «Аналіз творів шкільної програми». Олександр Герасимович уміє зацікавити літературним текстом (а це так не просто у часи інформаційних технологій!), розкрити «секрети поетичної творчості» письменника, змусити замислитись над актуальними філософськими та морально-етичними проблемами творів.

О. Г. Ковальчук завжди на передніх рубежах вітчизняного літературознавства, у нестримному науковому пошуку, охоплений молодечим ентузіазмом пізнання художнього слова. Тож віриться: попереду – нові наукові відкриття.

Олена Моціяка

кандидат філологічних наук,
доцент кафедри української літератури та журналістики

«Істина є велике слово і ще більш велика справа», – зауважував Гегель. Для О. Г. Ковальчука наукова істина значима й доленосна, як саме життя. Життя як постійний науковий пошук, копітка дослідницька праця, наукові задуми і звершення. Істина – як їх моральне мірило.

У 1968 році життєві шляхи-дороги привели Олександра Герасимовича до Ніжинського вишу, де відбулося становлення, утвердження й визнання його як науковця. Буття-Слово-Істина – так визначив координати силового поля своїх пошуків молодий дослідник, вихований у кращих традиціях Ніжинської філологічної школи, – насамперед Д. Наливайком та незабутнім П. Сердюком. Відтоді доля кафедри української літератури – його доля й навпаки.

На сьогодні Олександр Герасимович – учений із широким діапазоном наукових інтересів. Кожна з його праць викликає широкий резонанс у наукових колах. Серед головних напрямів, які він істотно розвинув, – насамперед гоголезнавство: «... таких оригінальних досліджень світогляду Миколи Гоголя – лічені одиниці. ...Вражає ерудиція автора: чи не до кожної своєї тези він знаходить «за» і «проти» у численних авторитетів світової гуманітаристики. Серед його прихильників/опонентів – К'єскогор, Фройд, Маркузе, Гайдеггер, Фуко, Бердяєв, Аверінцев, Лотман...»[1].

Беззаперечним є авторитет Олександра Герасимовича як дослідника творчості М. Коцюбинського. Модус візуального, його еволюція – основа інтерпретації художнього тексту й водночас радикальний поворот у

тлумаченні місця й ролі письменника в межах проекту модерності к. ХІХ – поч. ХХ століття.

Очевидно, що глибоке аналітичне прочитання роману «Біла гвардія», запропоноване Олександром Герасимовичем в одній із останніх праць, покладе початок руйнуванню міфу про М. Булгакова як українофоба.

Для Олександра Герасимовича наука є колективною творчістю, тому плідну дослідницьку працю він поєднує з підготовкою висококваліфікованих фахівців-літературознавців. Під його безпосереднім керівництвом із числа колишніх студентів виросла літературознавча школа – нова генерація науковців. Для них Олександр Герасимович – беззаперечний авторитет і доброзичливий наставник: «Беззастережно підтримую необхідність видання монографії О. Г. Ковальчука «Краса і сила у практиках повсякдення», оскільки... поява такої книжки в науковому дискурсі засвідчить утвердження «ніжинської школи» в українському літературознавстві...» [2], – зауважує Г. Сиваченко, наголошуючи на тому, що монографія пропонує нові підходи до осмислення творчості В. Винниченка.

Пишучи ці рядки, висловлюємо Олександру Герасимовичу глибоку повагу і вдячність за можливість працювати поряд і вчитися відповідальності за Слово.

Ніна Михальчук
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри української літератури та журналістики

Окремо видані твори

1976

1. **Жанровые особенности поэм М. Рильского** [Текст] : автореф. дис. на соискание ученой степени канд. филол. наук / О. Г. Ковальчук; Киевский пед. ин-т им. А. М. Горького. – К.[б. и.], 1976. – 23 с.

1992

2. **Український повоєнний роман: проблеми жанрового розвитку** [Текст] : навч. посіб. / О. Г. Ковальчук. – К. : Вища школа, 1992. – 174 с.
3. **Эволюция романа в контексте стилового развития украинской послевоенной прозы 40–70-х гг.** [Текст] : автореф. дис. ... д-ра филол. наук : 10.01.02 / О. Г. Ковальчук ; Київський ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – К., 1992. – 43 с.
4. **Еволюція роману в контексті стильового розвитку української повоєнної прози 40-70-х рр.** [Текст] : дис...д-ра філол. наук : 10.01.02 / О. Г. Ковальчук ; Київський ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – К., 1992. – 308 с.

1993

5. **Голгофа України (“Жовтий князь” В. Барки та “Сад Гетсиманський” І. Багряного)** [Текст] / О. Г. Ковальчук ; наук. ред. О. Г. Астаф’єв ; Ніжин. держ. пед. ін-т імені Миколи Гоголя. – Ніжин, 1995. – 20 с. – (Література української діаспори. Вип. 1).

1994

6. **Творчість Олександра Довженка** [Текст] : [посібник] / О. Г. Ковальчук ; Ніжин. держ. пед. ін-т імені Миколи Гоголя . – Прилуки, [б.в.], 1994. – 16 с. – (Бібліотека товариства «Просвіта» ім. Тараса Шевченка Ніжин. держ. пед. ін-ту).

1995

7. **Голгофа України (“Жовтий князь” В. Барки та “Сад Гетсиманський” І. Багряного)** [Текст] / О. Г. Ковальчук ; наук. ред. О. Г. Астаф’єв ; Ніжин. держ. пед. ін-т імені Миколи Гоголя). – 2-ге вид. – Ніжин, 1995. – 20 с. – (Література української діаспори. Вип. 3.).

1996

8. **Аналіз творів шкільної програми** [Текст] / О. Г. Ковальчук ; Ніжин. держ. пед. ін-т імені Миколи Гоголя. – Ніжин : Просвіта, 1996. – 80 с.

1997

9. **Буття і страх.** (Етюд про Гоголя) [Текст] / О. Ковальчук / Ніжин. держ. пед. ін-т ім. М. Гоголя; [наук. ред. О. Астаф'єв]. – Ніжин: Просвіта, 1997. – 50 с.

2000

10. **Українська література 20-х років ХХ століття** [Текст]: плани семінарських занять і метод. реком. для студ. ІV курсу філол. фак. / О. Г. Ковальчук. – Ніжин : НДПУ, 2000. – 20 с.

2002

11. **Українська література** [Текст] : підруч. для 11 кл. серед. загальноосв. навч. закл. / Г. Ф. Семенюк, М. П. Ткачук, О. Г. Ковальчук ; за заг. ред. проф. Г. Ф. Семенюка. – К. : Освіта, 2002. – 512 с. (*У співав.*)

2005

12. **Українська література. 11 клас** [Текст] : підруч. для 11 кл. серед. загальноосв. навч. закл. / Г. Ф. Семенюк, М. П. Ткачук, О. Г. Ковальчук; за заг. ред. проф. Г. Ф. Семенюка. – [2-е вид.]. – К. : Освіта, 2005. – 512 с. (*У співав.*)

2006

13. **Українська література. 11 клас** [Текст] : підруч. для 11 кл. серед. загальноосв. навч. закл. / Г. Ф. Семенюк, М. П. Ткачук, О. Г. Ковальчук; за заг. ред. проф. Г. Ф. Семенюка. – [3-е вид.]. – К. : Освіта, 2006. – 512 с. (*У співав.*)

2008

14. **Краса і сила у практиках повсякдення (творчість В. Винниченка 1902–1920 рр.)** [Текст] : монографія / О. Г. Ковальчук ; Ніжин. держ. ун-т імені Миколи Гоголя. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2008. – 166 с.

2009

15. **Гоголь: Буття і страх** [Текст] : монографія / О. Г. Ковальчук ; Ніжин. держ. ун-т імені Миколи Гоголя. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2009. – 127 с. – (Монографії Ніжинської вищої школи).
Те саме. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http // lib.ndu.ua](http://lib.ndu.ua) (Електронна бібліотека).

2011

16. **Роман В. Винниченка "Записки Кирпатого Мефістофеля" ("вища людина" у структурі буття)** [Текст] : монографія / О. Г. Ковальчук ;

Ніжин. держ. ун-т імені Миколи Гоголя. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2011. – 161 с. – (Монографії Ніжинської вищої школи).

Те саме. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http // lib.ndu.ua](http://lib.ndu.ua) (Електронна бібліотека).

17. Українська література. 11 клас. Профільний рівень [Текст] : підручник для 11 класу загальноосвітніх навчальних закладів / Г. Ф. Семенюк, М. П. Ткачук, О. Г. Ковальчук [та ін.]; за заг. ред. Г. Ф. Семенюка. – К. : Освіта, 2011. – 528 с.

18. Українська література. 11 клас. Рівень стандарту, академічний рівень [Текст] : підруч. для 11 кл. загальноосв. навч. закл. / Г. Ф. Семенюк, М. П. Ткачук, О. Г. Ковальчук [та ін.]; за заг. ред. Г. Ф. Семенюка. – К. : Освіта, 2011. – 416 с.

2015

19. Візуальне у творчості М. Коцюбинського [Текст] : монографія / О. Г. Ковальчук ; Ніжин. держ. ун-т імені Миколи Гоголя. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2015. – 232 с.

Те саме. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http // lib.ndu.ua](http://lib.ndu.ua) (Електронна бібліотека).

Статті із книг, періодичних видань, доповіді

1975

20. Поетика «Слова про рідну матір» [М. Рильського] [Текст] / О. Г. Ковальчук // Українська мова і література в школі. – 1975. – № 10. – С. 25–30.

21. Про жанрову специфіку поем Максима Рильського [Текст] / О. Г. Ковальчук // Теорія родів і жанрів художньої літератури : тези доп. респ. наук. конф. – Одеса, 1975. – С. 185–187.

22. Ранні поеми М. Рильського [Текст] / О. Г. Ковальчук // Радянське літературознавство. – 1975. – № 3. – С. 48–57.

1976

23. Поеми М. Рильського періоду Великої Вітчизняної війни [Текст] / О. Ковальчук // Радянське літературознавство. – 1976. – № 6. – С. 24–33.

1978

24. **Жанрові особливості поем М. Рильського** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Українська мова і література в школі. – 1978. – № 10. – С. 20–29.
25. **Спостереження над мовою художнього твору (на прикладі роману О. Гончара «Прапорonoсці»)** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Методика викладання української мови і літератури. – К., 1978. – Вип. 8. – С. 114–122.

1979

26. **Ритми прози і різноголосся роману** [Текст] : замітки про мову роману М. Стельмаха «Дума про тебе» / О. Г. Ковальчук // Культура слова. – К., 1979. – Вип. 17. – С. 40–44.

1980

27. **Жанр как процесс** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Вопросы литературы. – 1980. – № 5. – С. 261–267.
28. **Прикмети жанрових шукань (український роман перших повoєнних років)** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Радянське літературознавство. – 1980. – № 10. – С. 37–45.

1981

29. **Проблеми психологізму і художня проза** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Радянське літературознавство. – 1981. – № 11. – С. 86–88. – Рец на кн.: Кодак М. П. Психологізм соціальної прози. – К.: Наук. думка, 1980. – 162 с.

1982

30. **Особливості реалізації принципу театральності у драмі М. Старицького «Талан»** [Текст] : тези / О. Г. Ковальчук // Українська драматургія і театр в сім'ї братніх культур. – Кіровоград, 1982. – С. 59–60.
31. **Хронотоп дороги в романах «Мертвые души» Н. Гоголя и «Твоя заря» О. Гончара** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Тезисы докладов I-x Гоголевских чтений. – Полтава, 1982. – С. 91–92.

1983

32. **Жанрові можливості лірико-романтичної прози** [Текст] / О. Ковальчук // Українська мова і література в школі. – 1983. – № 5. – С. 3–12.
33. **Проблемы теории романа в литературно-критическом наследии А. Толстого** [Текст] / О. Г. Ковальчук // А. Н. Толстой и актуальные проблемы литературы социалистического реализма : тез. докл. – Черновцы, 1983. – С. 28–29.

1984

34. **Жанр в системе аксиологических отношений («Наброски драмы из украинской истории» Н. Гоголя и роман П. Загребельного «Я, Богдан»)** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Тезисы докладов II-х Гоголевских чтений, посвященных 175-летию со дня рождения писателя : сб. – Полтава, 1984. – С. 125–126.
35. **Жанровий рух української прози (кінець 50-х – початок 60-х років)** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Радянське літературознавство. – 1984. – № 3. – 49–56.

1985

36. **Жанрова еволюція роману у висвітленні І. Франка** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Українське літературознавство. – Львів, 1985. – Вип. 44. – С. 57–63.
37. **Роман как жанр в восприятии А. А. Потебни** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Творча спадщина О. О. Потебні й сучасні філологічні науки. – Х., 1985. – С. 249–251.
38. **Трилогія М. Стельмаха в оцінці М. Рильського (аналіз характеру жанрового мислення)** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Тези доповідей і повідомлень республіканської науково-теоретичної конференції (28–30 травня 1985). – Житомир, 1985. – С. 30–31.
39. **Художественно-документальная проза первых послевоенных лет как начальный этап в освоении темы войны в советской литературе** [Текст] / А. Ковальчук // Они сражались за Родину : тез. науч.-теор. конф., посвящ. 40-летию Победы сов. народа в Великой Отечественной войне. – Кировоград, 1985. – С. 74–75.

1986

40. **Своєрідність жанрового розвитку радянської прози (кінець 40–50-х років)** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Радянське літературознавство. – 1986. – № 7. – С. 23–32.
41. **Функциональная роль “Слова о полку Игореве” в организации системы художественного мышления в романе О. Гончара “Знаменосцы”** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Тезисы Черниговской обласной научно-методической конференции, посвященной 800-летию “Слова о полку Игореве” : тез. докл. – Чернигов, 1986. – С. 109–111.

1987

42. **Жанрова еволюція українського роману (60-ті роки)** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Радянське літературознавство. – 1987. – № 4. – С. 32–41.
43. **Уснорозмовні форми (чутка, поголос, думка-“молва”) в художній системі байок Л. Глібова (функціональна роль)** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Глібовські читання, присвячені 160-річчю з дня народження поета : тези доп. – Ніжин, 1987. – С. 10–11.

1988

44. **[Лист до редакції журналу “Радянське літературознавство” у розділі “Листи вузівських науковців”]** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Радянське літературознавство. – 1988. – № 7. – С. 51–52.
Примітка. Відгук на статтю М. Г. Жулинського “Роздуми над українською прозою 60-80-х років”.
45. **Роман філософського спрямування (лірико-романтична проза 70-х років)** [Текст] // О. Г. Ковальчук // Радянське літературознавство. – 1988. – № 3. – С. 16–27.
46. **Театрализация как принцип построения мира художественного произведения (развитие гоголевских традиций в украинской лирико-химерической прозе)** [Текст] / А. Г. Ковальчук // Наследие Н. В. Гоголя и современность : тез. докл. и сообщ. науч.-практ. Гоголевской конф. (24–26 мая 1988 года) / Черниг. обл. филиал Союза писателей Украины, Черниг. обл. организация о-ва "Знание", НГПИ им. Н. В. Гоголя – Нежин, 1988. – Ч. 1. – С. 102–103.
47. **Українська проза перших повоєнних років** [Текст] : **(особливості жанрового розвитку)** [Текст] / О. Г. Ковальчук , М. Б. Хороб // Громадянський пафос української літератури : зб. наук. пр. / Мін-во осв. УРСР, Київ. держ. пед. ін.-т ім. О. М. Горького. – К., 1988. – С. 21–25.
48. **І. Франко про місце дум у процесі розвитку української літератури** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Кобзарські традиції в українському фольклорі та літературі і творчість Є. Х. Мовчана : тези доп. – Суми, 1988. – С. 31–32.
49. **Функціональна роль жанру в системі аксіологічних відношень (до постановки питання)** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Українське літературознавство. – Львів, 1988. – № 51. – С. 3–10.

1989

50. **Внутрішня настанова як фактор творення образу (на матеріалі оповідання М. Коцюбинського “Пе коптьор”)** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Тези обласної науково-методичної конференції, присвяченої 125-річчю з дня народження М. М. Коцюбинського. – Чернігів, 1989. – С. 27–29.
51. **Гоголевские образы в художественном мире М. Стельмаха** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Творчество Н. В. Гоголя и современность : тез. докл. – Нежин, 1989. – Ч. 2. – С. 38–40.
52. **Жанровий рух “публіцистичної” прози** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Українська мова і література в школі. – 1989. – № 8. – С. 23–29.

1990

53. **Кафедра української літератури Ніжинського педінституту** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Слово і час. – 1990. – № 5. – С. 74–76.
54. **Культурологічне поле в романах М. Стельмаха (функціональна роль творчості Т. Г. Шевченка в організації цього поля)** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Методичні рекомендації з питань вивчення творчості Т. Г. Шевченка у школі. – Чернігів, 1990. – Ч. 1. – С. 17–20.
55. **Роман Є. Гуцала “Позичений чоловік” у контексті стильового розвитку української прози 70-х років** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Література та культура Полісся : зб. наук. пр. / відп. ред. та упоряд. Г. В. Самойленко ; Ніжин. держ. пед. ін.-т ім. М. В. Гоголя. – Ніжин, 1990. – Вип. 1. – С. 204–205.
Те саме. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http // lib.ndu.ua](http://lib.ndu.ua) (Електронна бібліотека).
56. **Роман “хімерний” чи “театралізований”?** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Слово і час. – 1990. – № 7. – С. 42–47.
57. **Сочетание серьезного и смехового как принцип создания “картины мира” в романе О. Гончара “Знаменосцы” (углубленный анализ произведения – форма эстетического воспитания учащихся)** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Нравственно-эстетическое воспитание молодежи средствами искусства : тез. Всесоюз. науч.-практ. семинара / Черниговский областной институт усовершенствования учителей. – Чернигов, 1990. – Ч. 2. – С. 34–36.
58. **Сторінка історії** [Текст] : [філологічні традиції НВШ. Кафедра укр. літ.] / О. Г. Ковальчук // Під прапором Леніна. – 1990. – 17 січ. (№ 10). – С. 2–3.

1991

- 59. Мемуари як спосіб самопізнання (особливості формування духовного світу героя у повісті О. Довженка “Зачарована Десна”) [Текст] / О. Г. Ковальчук // Література та культура Полісся : зб. наук. праць / відп. ред. та упоряд. Г. В. Самойленко ; Ніжин. держ. пед. ін.-т ім. М. В. Гоголя. – Ніжин, 1991. – Вип. 2. – С. 119–124.
Те саме. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http // lib.ndu.ua](http://lib.ndu.ua) (Електронна бібліотека).**
- 60. Національне буття в “театрі абсурду” (осмислення національної проблематики в поезії В. Стуса) [Текст] / О. Г. Ковальчук // Етнічна самосвідомість: національна культура : тези респ. наук-теор. конф. (Київ, 21-23 березня 1991 р.) / Мін-во культури УРСР, Респ. асоціація українознавців, Ін-т підвищ. кваліфікації прац. к-ри. – К., 1991. – С. 85–87.**
- 61. Трагедія панестетизму (естетичні орієнтації М. Стельмаха і реалії “запланованої історії”) [Текст] / О. Г. Ковальчук // Человек, бытие, культура : тез. XIV Всесоюз. теор. семинара “Мировоззрение и научное познание”. – К. ; Переяслав-Хмельницький, 1991. – С. 89–91.**
- 62. Ціннісні орієнтації і тип поведінки (особливості осмислення колізії “мати чи бути” в оповіданні Григора Тютюнника “Син приїхав”) [Текст] / О. Г. Ковальчук // Григорій Тютюнник : тези доп. респ. наук.-практ. конф., присвяч. 60-річчю від дня народж. письменника. – Луганськ, 1991. – С. 49–51.**

1992

- 63. Місце іронічного начала у розвитку форм стильового мислення в українській повоєнній прозі [Текст] / О. Г. Ковальчук // Комическое в мировом литературном процессе XX века: художественная практика и проблемы научного осмысления : тез. докл. и сообщ. межгос. науч. конф. (8–10 октября 1992 года). – Х., 1992. – С. 144–145.**
- 64. Необарокові тенденції у прозі 70-х років [Текст] / О. Г. Ковальчук // Слово і час. – 1992. – № 7. – С. 56–60.**

1993

- 65. Аксіологічний аспект дослідження жанру [Текст] / О. Г. Ковальчук // Питання літературознавства : наук. зб. – 1993. – Вип. 1. – С. 37–47.**
- 66. Духовний подвиг П. Куліша і національне відродження [Текст] / О. Г. Ковальчук // Вивчення творчості Пантелеймона Куліша у школі / Упр. освіти Черніг. облдержадміністрації. – Чернігів, 1993. – С. 3–4.**

-
67. **Проблеми формування курсу історії української літератури 1917–1987 рр. як українознавчої дисципліни** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Українська мова і література в школі. – 1993. – № 4. – С. 58.
68. **Проблеми формування курсу історії української літератури 1917–1987 рр. як українознавчої дисципліни** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Українознавство: стан, проблеми, перспективи розвитку : матеріали І міжнар. конф. “Роль вищих навчальних закладів (інституцій) у розвитку українознавства”. – К., 1993. – С. 81–83.

1994

69. **Душа людська на перехресті страху: страх у творчості Гоголя** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Київська старовина. – 1994. – № 2. – С. 44–57.
70. **Людина в системі “ролей” (етюд М. Коцюбинського “Цвіт яблуні”)** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Збірник матеріалів науково-практичної конференції, присвяченої 130-річчю з дня народження М. Коцюбинського. – Чернігів, 1994. – С. 109–113.
71. **Особливості трактування поняття “серце” у філософській спадщині Х. Екеבלада** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Література та культура Полісся : зб. наук. праць / Ніжин. держ. пед. ін.-т ім. М. В. Гоголя ; відп. ред. та упоряд. Г. В. Самойленко – Ніжин, 1994. – Вип. 4. – С. 12–15.
Те саме. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http // lib.ndu.ua](http://lib.ndu.ua) (Електронна бібліотека).
72. **Останні дні Гоголя** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Микола Гоголь і світова культура : матеріали міжнар. наук. конф., присвяч. 185-річчю з дня народж. письменника (5–7 жовтня, м. Ніжин) / НАН України, Ін-т літ-ри ім. Т. Г. Шевченка, Укр. міжнар. комітет з питань науки і культури; Ніжин. держ. пед. ун-т імені Миколи Гоголя; відп. ред. і упоряд. Г. В. Самойленко. – К.; Ніжин, 1994. – С. 92–95.
73. **Стиль як предмет дослідження (зміна орієнтацій у дослідженні проблем стилю в українському літературознавстві)** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Українське літературознавство : міжвід. респ. зб. – Львів, 1994. – Вип. 59. – С. 65–74.
74. **Тема війни в “Щоденнику”, записних книжках та публіцистиці О. Довженка** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Методика. Досвід. Пошук. Проблеми вивчення шкільних курсів мови, літератури, українознавства : наук.-метод. зб. / Ніжин. держ. пед. ін.-т ім. М. В. Гоголя, Кафедра метод. викл. мов і літератур іст-філол. фак-ту ; відп. С. П. Лукач, Г. В. Самойленко. – Ніжин, 1994. – Вип. 1. – С. 7–10.

-
75. **Теоретичні засади висвітлення історії українського роману** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Українознавство в розбудові держави: матеріали щоріч. міжнар. наук.-практ. конф : у 3-х кн. – К., 1994. – Кн. 1. – С. 256–260.

1995

76. **Вірш М. Рильського “Яблука допіли, яблука червоні” (аналіз твору)** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Українська література в школі / Черніг. обл. ін-т підвищ. квал. та перепідгот. працівників освіти ; упоряд. О. А. Гальонка. – Чернігів, 1995. – Вип. 2. – С. 52–56.
77. **Максим Рильський** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Українська література : посіб. для старшокласників і абітурієнтів / ред. М. К. Наєнко. – К., 1995. – С. 208–216.
78. **У пошуках виходу з естетичного закутка (історико-літературний процес і деякі нюанси методології його дослідження)** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Вісник НАН. – 1995. – № 11–12. – С. 37–39.
79. **Щодо нового прочитання роману Андрія Головка “Бур’ян”** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Дивослово. – 1995. – № 10–11. – С. 34–35.

1996

80. **Виховання в учнів відчуття тексту (у процесі вивчення “Повісті полум’яних літ” Олександра Довженка)** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Дивослово. – 1996. – № 5–6. – С. 42–43.
81. **Життя в зоні смерті (роман Василя Барки “Жовтий князь”)** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Українська мова і література. – 1996. – № 9. – С. 1–7.
82. **Література як засіб формування суспільної еліти (концепція Д. Донцова)** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Національна еліта та інтелектуальний потенціал України : тези доп. міжнар. наук. конф. – Львів, 1996. – С. 249–250.
83. **Любов – порятунок від страху (стратегія пошуку шляхів порятунку суспільства у “Вибраних місцях...” М. Гоголя)** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Гоголезнавчі студії. – Ніжин, 1996. – Вип. 1. – С. 30–37.
84. **”Множини дійсності” Б.-І. Антонича (роман “На другому березі”)** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Сучасність. – 1996. – № 6. – С. 105–106.

-
85. **Новітній українець в “Саду страждань”** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Світ Івана Багряного : за матеріалами обл. наук.-практич. конф. (Чернігів, вересень 1996 р.). – Чернігів, 1996. – С. 14–23.
86. **Проза Юрія Яновського** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Педагогічні обрії. – 1996. – № 2. – С. 52–60.
87. **Максим Рильський** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Українська література : посіб. для старшокл. і абітурієнтів / Ф. С. Кислий [та ін.] ; ред. М. К. Наєнко. – 2-е вид., стереотип. – К., 1996. – С. 208–215.
88. **Свобода як доля: образ Б. Хмельницького у романі П. Загребельного “Я, Богдан”** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Богдан Хмельницький як історична постать і літературний персонаж. – К., 1996. – С. 33–35.
89. **Страх як спосіб організації суспільного життя (комедія М. Гоголя “Ревізор”)** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Література та культура Полісся : [зб. наук. пр.] / Ніжин. держ. пед. ін-т ім. М. В. Гоголя; відп. ред. та упоряд. Г. В. Самойленко. – Ніжин, 1996. – Вип. 7. – С. 99–102.
Те саме. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http // lib.ndu.ua](http://lib.ndu.ua) (Електронна бібліотека).

1997

90. **”Авторська сповідь” М. Гоголя (своєрідність бачення світу “українською людиною”)** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Гоголезнавчі студії. – Ніжин, 1997. – Вип. 2. – С. 13–20.
91. [Анкета критиків: краща книжка 1996-го року] [Текст] / О. Г. Ковальчук // Слово і час. – 1997. – № 5-6. – С. 9.
Примітка: О. Г. Ковальчук бере участь в “Анкеті” журналу “СІЧ” з метою визначення кращої книги 1996 року.
92. **Гоголь: буття і страх** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Art line. – 1997. – № 12. – С. 66–67.
93. **Життя як прозріння (Ліна Костенко – “Вже почалось, мабуть, майбутнє”)** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Українська мова та література. – 1997. – № 48 (грудень). – С. 3.
94. **”Ідеологізоване” тіло як фактор буття (версія Валеріана Підмогильного)** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Сучасність. – 1997. – № 7–8. – С. 198–200.

-
95. **Новітній українець у Саду Страждань (образ головного героя роману Івана Багряного “Сад Гетсиманський”)** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Дивослово. – 1997. – № 7. – С. 38–40.
96. **Роман П. Загребельного “Диво”** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Українська література в школі / Черніг. обл. ін-т підвищ. квал. та перепідгот. працівників освіти. – Чернігів, 1997. – Вип. 1. – С. 84–94.
97. **Василь Симоненко** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Гроно нездоланих співців : літературні портрети українських письменників ХХ сторіччя, твори яких увійшли до оновлених шкільних програм : навч. посіб. для вчителів та учнів ст. кл. серед. шк. – К., 1997. – С. 266–278.
98. **”Сорочинський ярмарок” М. Гоголя (“грусть” як симптом “тоски”)** [Текст] / О. Г. Ковальчук // IV Гоголівські читання : зб. наук. ст. / Полт. держ. пед. ін.-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 1997. – С. 139–141.
99. **Творчість А. Тесленка, С. Васильченка, О. Кобилянської, М. Коцюбинського, В. Винниченка в контексті української літератури початку ХХ століття** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Українська мова та література в школі / Черніг. обл. ін-т підвищ. квал. та перепідгот. працівників освіти. – Чернігів, 1997. – Вип. 3. – С. 3–42.
100. **Українська русистика – крок у гоголезнавчому напрямку** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Гоголезнавчі студії. – Ніжин, 1997. – Вип. 2. – С. 113–114. – Рец. на кн. : Стронецький О. Гоголь. Дослідження стилю, філософії, методів та розвитку персонажів [Текст]: монографія / О. Стронецький. – Львів : Світ, 1994. – 208 с.
101. **Щоденне буття у візіях С. Процюка** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Art line. – 1997. – № 7–8. – С. 78–79.

1998

102. **Д. Донцов про поняття “краса” (особливості трактування)** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Ідейно-теоретична спадщина Дмитра Донцова і сучасність : матеріали наук.-теор. конф. – Запоріжжя, 1998. – С. 105–107.
103. **Напій фемінізму в українській культурі (присмак отрути?)** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Art line. – 1998. – № 3. – С. 60–61.
104. **Театралізація як спосіб гармонізації стосунків між героями в образку М. Коцюбинського “Поєдинок”** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Література та культура Полісся : зб. наук. ст. / Ніжин. держ. пед. ун-т

імені Миколи Гоголя; відп. ред. та упоряд. Г. В. Самойленко. – Ніжин, 1998. – Вип. 10. – С. 130–135.

Те саме. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http // lib.ndu.ua](http://lib.ndu.ua) (Електронна бібліотека).

- 105. Чи завжди час солодкий на “циферблатах київських тортів” (рецепція міста у новітній українській літературі) [Текст] / О. Г. Ковальчук // Art line. – 1998. – № 5–6. – С. 82–83.**

1999

- 106. Гоголь – “русский Христос?” (текст поеми “Мертві душі” як засіб самоідентифікації автора) [Текст] / О. Г. Ковальчук // Гоголезнавчі студії : зб. наук. ст. / Ніжин. держ. пед. ун-т, Гогол. наук.-метод. центр. – Ніжин, 1999. – Вип. 4. – С. 74–85.**

- 107. Трагедійне начало як домінанта збірки П. Тичини “Сонячні кларнети” [Текст] / О. Г. Ковальчук // Сіверянський літопис. – 1999. – № 6. – С. 66–72.**

2000

- 108. Олесь Гончар – митець сучасний [Текст] / О. Г. Ковальчук // Дивослово. – 2000. – № 11. – С. 3–4.**

- 109. Михайло Коцюбинський та Едвард Мунк (феномен крику в європейській культурі початку ХХ ст.) [Текст] / О. Г. Ковальчук // Рідна школа. – 2000. – № 8. – С. 49–50.**

- 110. Своєрідність картини світу у прозі В. Підмогильного [Текст] / О. Г. Ковальчук // Сіверянський літопис. – 2000. – № 4. – С. 162–167.**

- 111. Страх як проблема українського буття (гоголівська проекція) [Текст]. Ч. 1 / О. Г. Ковальчук // Гоголезнавчі студії / Ніжин. держ. пед. ун-т імені Миколи Гоголя, Гогол. наук.-метод. центр. – 2000. – Вип. 5. – С. 15–36.**

2001

- 112. Крик у структурі художнього світу М. Хвильового / О. Ковальчук // Сіверянський літопис. – 2001. – № 3. – С. 107–110.**

- 113. Страх як проблема українського буття (гоголівська проекція) [Текст]. Ч. 2 / О. Г. Ковальчук // Гоголезнавчі студії / Ніжин. держ. пед. ун-т імені Миколи Гоголя, Гогол. наук.-метод. центр. – Ніжин, 2001. – Вип. 7. – С. 35–50.**

Те саме. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http // lib.ndu.ua](http://lib.ndu.ua) (Електронна бібліотека).

2002

114. **Гоголь: буття і страх** [Текст] [монографія] / О. Г. Ковальчук // Гоголезнавчі студії / Ніжин. держ. пед. ун-т імені Миколи Гоголя, Гогол. наук.-метод. центр. – Ніжин, 2002. – Вип. 10. – С. 1–79.
Примітка: В 2009 році було видано окремо 2-ге видання монографії
115. **Гоголь: буття і страх** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Зарубіжна література. – 2002. – № 36 (вересень). – С. 3–4, 9–12.
116. **До проблеми глибини естетичного аналізу твору (“Зачарована Десна” О. Довженка)** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Дивослово. – 2002. – № 6. – С. 43–45.
117. **Страх у структурі російського буття** [Текст] : гоголівське бачення проблеми [Текст] / О. Г. Ковальчук // Слово і час. – 2002. – № 3. – С. 40–46.

2003

118. **Анатомія гріха (драма Володимира Винниченка “Гріх”)** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Дивослово. – 2003. – № 10. – С. 49–51.
119. **Ліричний світ П. Куліша** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Поетичні голоси Чернігівщини / упоряд. П. О. Сердюк, О. В. Забарний. – Чернігів, 2003. – С. 58–62.
120. **Модель альтернативної історії як гіпотеза: ідеологемні інтенції краси (“Раб краси” Винниченка)** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Винниченкознавчі зошити : зб. наук. ст. / ред. кол.: О. Г. Ковальчук [та ін.] ; відп. ред. В. П. Хархун ; Ін-т літ-ри ім. Т. Г. Шевченка НАН України, Ніжин. держ. пед. ун-т імені Миколи Гоголя, Центр гуман. співпраці з укр. діаспорою, Винниченкозн. наук. лабораторія. – Ніжин, 2003. – Вип. 1. – С. 64–68.
121. **Образ війни у прозі Олесея Гончара (роман “Людина і зброя”)** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Дивослово. – 2003. – № 5. – С. 46–47.
122. **Поезія Павла Тичини** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Поетичні голоси Чернігівщини / упоряд. П. О. Сердюк, О. В. Забарний. – Чернігів, 2003. – С. 96–100.
123. **Світ у дзеркалі малої прози** [Текст] : передм. / О. Г. Ковальчук // Суцвіття : антологія прози літ. студії Ніжин. держ. пед. ун-ту імені Миколи Гоголя. – Ніжин, 2003. – С. 4.
124. **Трагічних слів трагічна суть** [Текст] : поезія О. Самійленка / О. Г. Ковальчук // Поетичні голоси Чернігівщини / упоряд. П. О. Сердюк, О. В. Забарний. – Чернігів, 2003. – С. 247–249.

125. Щастя як проблема буття (психологічний аналіз оповідання Володимира Винниченка “Момент”) [Текст] / О. Г. Ковальчук // Дивослово. – 2003. – № 3. – С. 56–57.

2004

126. Жінка у візях чоловіка: аберация зору [Текст] : роман Ю. Яновського “Майстер корабля” / О. Г. Ковальчук // Дивослово. – 2004. – № 8. – С. 37–41.

127. Збірка Павла Тичини “Сонячні кларнети” (у пошуках принципу єдності) [Текст] / О. Г. Ковальчук // “Найголовніше... – момент істини”. Пам'яті академіка Леоніда Новиченка : зб. наук. пр. – К., 2004. – С. 135–143.

128. “Мистецтво жити” як альтернатива стратегіям буття (“Невеличка драма” Валеріяна Підмогильного) [Текст] / О. Г. Ковальчук // Дивослово. – 2004. – № 2. – С. 51–54.

2005

129. Антропологізація простору як форма заперечення “нульової точки буття”: краса і сила у практиках соціального (“Краса і сила”) [Текст] / О. Г. Ковальчук // Винниченкознавчі зошити : зб. наук. ст. / ред. кол.: О. Г. Ковальчук та ін; відп. ред. В. П. Хархун; Ін-т літ-ри ім. Т. Г. Шевченка НАН України, Ніжин. держ. пед. ун-т імені Миколи Гоголя, Центр гуман. співпраці з укр. діаспорою, Винниченкозн. наук. лабораторія. – Ніжин, 2005. – Вип. 2. – С. 50–56.

130. Гримаси танатологічного: краса у лабіринті смерті [Текст] / О. Г. Ковальчук // Дивослово. – 2005. – № 8. – С. 45–50.

131. Живе слово за лаштунками світу симулякрів (поезія О. Самійленка) [Текст] / О. Г. Ковальчук // Обрані блискавицею : зб. поезій випускників та викладачів Ніжин. вищої школи, які трагічно пішли із життя / за ред. О. В. Забарного, О. Є. Гадзінського ; передм. О. В. Забарного ; Управління у справах преси та інформації. – Чернігів, 2005. – С. 67–69.

132. “Різнокольорові романи” у літературному процесі першої третини ХХ століття (“Блакитний роман” Гната Михайличенка та “Червоний роман” Андрія Головка) [Текст] / О. Г. Ковальчук // Літературний Чернігів. – 2005. – № 1. – С. 143–145.

133. [Участь в обговоренні книги Г. М. Сиваченко «Пророк не своєї Вітчизни. Експатріантський «метароман» В. Винниченка: текст і контекст»] [Текст] : матеріали круглого столу / О. Г. Ковальчук // Винниченкознавчі зошити : зб. наук. ст. / ред. кол.: О. Г. Ковальчук та ін;

відп. ред. В. П. Хархун; Ін-т літ-ри ім. Т. Г. Шевченка НАН України, Ніжин. держ. пед. ун-т імені Миколи Гоголя, Центр гуман. співпраці з укр. діаспорою, Винниченкозн. наук. лабораторія. – Ніжин, 2005. – Вип. 2. – С. 162–163.

2006

134. До проблеми глибини естетичного аналізу твору (“Зачарована Десна” О. Довженка) [Текст] / О. Г. Ковальчук // Срібний птах : хрестоматія з укр. літ-ри для 11 кл. / упоряд.: Г. Ф. Семенюк, М. П. Ткачук, А. Б. Гуляк. – К., 2006. – Ч. II. – С. 32–36.
135. До проблеми глибини естетичного аналізу твору (“Зачарована Десна” О. Довженка) [Текст] / О. Г. Ковальчук // Дивослово. – 2002. – № 6. – С. 43–45.
136. Жіноча краса у просторі цивілізації ілюзій: пошук статусу після “смерті Бога” (на матеріалі творів Володимира Винниченка) [Текст] / О. Г. Ковальчук // Дивослово. – 2006. – № 10. – С. 12–16.
137. Інстинкт у світі етики (тема любові у романі О. Гончара “Прапорonoсці”) [Текст] / О. Г. Ковальчук // Літературний Чернігів. – 2006. – № 2. – С. 130–136.
138. Огидне як істина: місце і роль огидного у горизонті суспільних очікувань початку ХХ століття (на матеріалі творів В. Винниченка) [Текст] / О. Г. Ковальчук // Сіверянський літопис. – 2006. – № 5. – С. 124–129.
139. Пекельні дзвони у “царстві свободи” (роман І. Багряного “Сад Гетсиманський”) [Текст] / О. Г. Ковальчук // І. Багряний. Вибрані твори. – К., 2006. – С. 616–624.

2007

140. Краса у практиках повсякдення [Текст] / О. Г. Ковальчук // Винниченкознавчі зошити : зб. наук. ст. / ред. кол.: О. Г. Ковальчук та ін. ; відп. ред. В. П. Хархун ; Ін-т літ-ри ім. Т. Г. Шевченка НАН України, Ніжин. держ. пед. ун-т імені Миколи Гоголя, Центр гуман. співпраці з укр. діаспорою, Винниченкозн. наук. лабораторія. – Ніжин, 2007. – Вип. 3. – С. 4–52.
141. Натовп на арені історії: актуалізація сили у практиках повсякдення (на матеріалі творів Володимира Винниченка) [Текст] // Дивослово. – 2007. – № 6. – С. 9–11.

142. Сила як правда: практики цинічного суспільства (на матеріалі творів В. Винниченка) [Текст] / О. Г. Ковальчук // Літературний Чернігів. – 2007. – № 2. – С. 107–113.

143. Шукаючи новий етичний закон [Текст] : (драма В. Винниченка “Брехня”) / О. Г. Ковальчук // Дивослово. – 2007. – № 12. – С. 52–58.

144. “Чесність з собою” як доктрина життя вільної особистості (на матеріалі творчості В. Винниченка) [Текст] / О. Ковальчук // Література та культура Полісся : зб. наук. ст. / відп. ред. та упоряд. Г. В. Самойленко; Ніжин. держ. ун-т імені Миколи Гоголя. – Ніжин, 2007. – Вип. 40. - С. 38–60.

Те саме. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http // lib.ndu.ua](http://lib.ndu.ua) (Електронна бібліотека).

2008

145. Жінка поміж Еросом і Танатосом (драма В. Винниченка “Брехня”) [Текст] / О. Г. Ковальчук // Ю. Ф. Карський і сучасне мовознавство : матеріали XI Міжнар. Карських читань, 18–19 вересня 2007 р., Ніжин, Гродно / Ніжин. держ. ун-т ім. М. Гоголя; [ред. кол.: Н. М. Арват та ін.]. – Ніжин ; Гродно, 2008. – С. 112–114.

146. Роман В. Винниченка “Записки Кирпатого Мефістофеля” (проблеми ідентифікації героя) [Текст] / О. Г. Ковальчук // Література та культура Полісся : зб. наук. ст. / відп. ред. та упоряд. Г. В. Самойленко; Ніжин. держ. ун-т імені Миколи Гоголя. – Ніжин, 2008. – Вип. 44. – С. 66–72.

Те саме. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http // lib.ndu.ua](http://lib.ndu.ua) (Електронна бібліотека).

147. Сила як правда: практики цинічного суспільства (на матеріалі творів В. Винниченка) [Текст] / О. Г. Ковальчук // “Як тайна, як безодня...”. П'єса Володимира Винниченка “Брехня”: текст і контексти : зб. наук. праць / Таврійський нац. ун-т ім. В. І. Вернадського, Крим. респ. від-ня т-ва "Україна-світ"; відп. ред. В. Гуменюк. – Сімферополь, 2008. – С. 27–36.

2009

148. Життєва філософія Кирпатого Мефістофеля (роман В. Винниченка “Записки Кирпатого Мефістофеля”) [Текст] / О. Г. Ковальчук // Література та культура Полісся : зб. наук. ст. / відп. ред. та упоряд. Г. В. Самойленко; Ніжин. держ. ун-т імені Миколи Гоголя. – Ніжин, 2009. – Вип. 52. – С. 55–68.

Те саме. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http // lib.ndu.ua](http://lib.ndu.ua) (Електронна бібліотека).

149. Сім'я в “системі надлюдського” (за матеріалами роману В. Винниченка “Записки Кирпатого Мефістофеля” [Текст] / О. Г. Ковальчук // Література та культура Полісся : зб. наук. ст. / відп. ред. та упоряд. Г. В. Самойленко; Ніжин. держ. ун-т імені Миколи Гоголя. – Ніжин, 2009. – Вип. 56. – С. 71–81.

Те саме. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http // lib.ndu.ua](http://lib.ndu.ua) (Електронна бібліотека).

150. Творчість М. Гоголя як проблема української гуманітаристики [Електронний ресурс] / О. Г. Ковальчук // Гоголезнавчі студії : [зб. наук. пр.]. Вип. 1 (18) = Гоголеведческие студии : [сб. науч. тр.] / наук. ред.: Т. В. Михед ; Ніжин. держ. ун-т імені Миколи Гоголя, Гоголезн. центр, НАН України, Ін-т літ-ри ім. Т. Г. Шевченка, Таврійський нац. ун-т ім. В. І. Вернадського. – Електрон. текстові дан. – Ніжин, 2009. – С. 78–86. – Загол. с титул. екрану. – Електрон. версія друк. публікації.

2010

151. Алгоритм буття Кирпатого Мефістофеля: візуальне у практиках повсякдення (на матеріалі роману В. Винниченка “Записки Кирпатого Мефістофеля”) [Текст] / О. Г. Ковальчук // Літературний Чернігів. – 2010. – № 4(52). – С. 117–127.

152. Сім'я як економічний проект (на матеріалі роману Володимира Винниченка “Записки Кирпатого Мефістофеля”) [Текст] / О. Г. Ковальчук // Дивослово. – 2010. – № 4. – С. 18–20.

2011

153. Жіночий світ як театр (на матеріалі роману В. Винниченка “Записки Кирпатого Мефістофеля”) [Текст] / О. Г. Ковальчук // Література та культура Полісся : зб. наук. ст. / Ніжин. держ. ун-т імені Миколи Гоголя ; відп. ред. та упоряд. Г. В. Самойленко. – Ніжин, 2011. – Вип. 62. – С. 44–63.

Те саме. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http // lib.ndu.ua](http://lib.ndu.ua) (Електронна бібліотека).

154. Мистецтво відображення характеру цинічного суспільства у творах Володимира Винниченка [Текст] / О. Г. Ковальчук // Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. Серия “Филология. Социальные коммуникации”. Т. 24(63), № 1, Ч. 2. – Симферополь, 2011. – С. 227–233.

155. Роман В. Винниченка “Записки Кирпатого Мефістофеля”: “вища людина” у структурі буття [Текст] : (розділи книги) / О. Г. Ковальчук // Винниченкознавчі зошити / Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка НАН України, Ніжин. держ. ун-т імені Миколи Гоголя, Центр

гуман. співпраці з укр. діаспорою, Винниченкознавча наук. лабораторія. – Ніжин. – 2011. – Вип. 4. – С. 46–84.

Те саме. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http // lib.ndu.ua](http://lib.ndu.ua) (Електронна бібліотека).

- 156. Танатологічне як засіб формування простору ідеального буття (на матеріалі роману В. Винниченка “Записки Кирпатого Мефістофеля”)** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Література та культура Полісся : зб. наук. ст. / Ніжин. держ. ун-т імені Миколи Гоголя ; відп. ред. та упоряд. Г. В. Самойленко. – Ніжин, 2011. – Вип. 63. – С. 3–13.
Те саме. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http // lib.ndu.ua](http://lib.ndu.ua) (Електронна бібліотека).

2012

- 157. Дитячі оповідання М. Коцюбинського (функції візуального)** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Літературний Чернігів. – 2012. – N 2 (58). – С. 110–119.

- 158. Текст як засіб виховання: візуальне в системі народницького нарративу (оповідання М. Коцюбинського “Андрій Соловійко, або Вченіє світ, а невченіє тьма”)** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Наукові записки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя. Філологічні науки. Кн. 1. – Ніжин, 2012. – С. 7–12.
Те саме. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http // lib.ndu.ua](http://lib.ndu.ua) (Електронна бібліотека).

- 159. Уява як засіб візуалізації світу (на матеріалі ранньої прози М. Коцюбинського)** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Література та культура Полісся : зб. наук. ст. / Ніжин. держ. ун-т імені Миколи Гоголя ; відп. ред. та упоряд. Г. В. Самойленко. – Ніжин, 2012. – Вип. 71. – С. 58–68.
Те саме. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http // lib.ndu.ua](http://lib.ndu.ua) (Електронна бібліотека).

2013

- 160. Візуальне у конфлікті ролей (етюд М. Коцюбинського “Цвіт яблуні”)** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Література та культура : зб. наук. ст. / Ніжин. держ. ун-т імені Миколи Гоголя ; відп. ред. та упоряд. Г. В. Самойленко. – Ніжин, 2013. – Вип. 74. – С. 85–94.
Те саме. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http // lib.ndu.ua](http://lib.ndu.ua) (Електронна бібліотека).

- 161. Візуальні ілюзії як засіб формування образу принца (на матеріалі творів М. Коцюбинського “В путях шайтана”, “На камені”, “Лялечка”)** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Література та культура Полісся : зб. наук. ст. /

Ніжин. держ. ун-т імені Миколи Гоголя ; відп. ред. та упоряд.
Г. В. Самойленко. – Ніжин, 2013. – Вип. 72. – С. 3–11.

Те саме. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http // lib.ndu.ua](http://lib.ndu.ua)
(Електронна бібліотека).

162. Пейзажні картини у ранній прозі М. Коцюбинського [Текст] /
О. Г. Ковальчук // Літературний Чернігів. – 2013. – N 1(61). – С. 112–121.

**163. Театральне як візуальне (М. Коцюбинський: образок
"Поєдинок")** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Літературний Чернігів. – 2013.
– N 3/4 (63-64). – С. 117–126.

2014

164. Візуальне у світі ілюзій ("Fata Morgana") [Текст] / Г. Ковальчук //
Літературний Чернігів. – 2014. – N 3(67). – С. 159–167.

165. Візуальне як засіб трансформування природного у соціальне
[Текст] / О. Г. Ковальчук // Література та культура Полісся : зб. наук. ст. /
Ніжин. держ. ун-т імені Миколи Гоголя ; відп. ред. та упоряд.
Г. В. Самойленко. – Ніжин, 2014. – Вип. 75. – С. 123–132.

Те саме. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http // lib.ndu.ua](http://lib.ndu.ua)
(Електронна бібліотека).

**166. Візуальний досвід як основа філософії існування (на матеріалі
оповідання Михайла Коцюбинського "Для загального добра")**
[Текст] / О. Г. Ковальчук // Дивослово. – 2014. – N 2. – С. 44–48.

167. Останній погляд (етюд М. Коцюбинського "На острові") [Текст] /
О. Г. Ковальчук // Літературний Чернігів. – 2014. – N 2(66). – С. 100–108.

168. Чому цю книжку треба читати [Текст] / О. Г. Ковальчук // Наукові
читання інституту журналістики / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка,
Ін-т журналістики. – Київ, 2014. – Вип. 19 : Такі творять ауру нації . –
С. 131–133.

2015

**169. Візуальне у процесах трансформації особистості ("Сміх", "Він
іде", "Невідомий", "Persona grata", "В дорозі")** [Текст] /
О. Г. Ковальчук // Література та культура Полісся : зб. наук. пр. / Ніжин.
держ. ун-т імені Миколи Гоголя ; відп. ред. та упоряд. Г. В. Самойленко.
– Ніжин, 2015. – Вип. 78 : Серія "Філологічні науки", № 4. – С. 55–70.

Те саме. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http // lib.ndu.ua](http://lib.ndu.ua)
(Електронна бібліотека).

170. "Intermezzo" : імпресіонізм+експресіонізм+сюрреалізм? [Текст] /
О. Г. Ковальчук // Дивослово. – 2015. – N 9. – С. 51–55.

2016

171. **Юрій Гребенік як гоголезнавець, або Ще про одну проблему української гуманітаристики** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Література та культура Полісся : зб. наук. пр. / Ніжин. держ. ун-т імені Миколи Гоголя ; відп. ред. та упоряд. Г. В. Самойленко. – Ніжин, 2016. – Вип. 82 : Серія "Філологічні науки", № 6. – С. 65–74.
Те саме. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http // lib.ndu.ua](http://lib.ndu.ua) (Електронна бібліотека).
172. **Роман М. Булгакова "Біла гвардія" (болісне відкриття України)** [Текст] / О. Ковальчук // Літературний Чернігів. – 2016. – N 4(76). – С. 110–119.
173. **Феномен України у романі М. Булгакова "Біла гвардія"** [Текст] / О. Г. Ковальчук // Література та культура Полісся : зб. наук. пр. / / Ніжин. держ. ун-т імені Миколи Гоголя ; відп. ред. та упоряд. Г. В. Самойленко. – Ніжин, 2016. – Вип. 82 : Серія "Філологічні науки", № 6. – С. 137–149.

*Упорядкування та редагування наукових збірників,
навчальних посібників та інших видань*

174. **Винниченкознавчі зошити** / Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка НАН України, Ніжин. держ. ун-т імені Миколи Гоголя, Центр гум. співпраці з укр. діаспорою, Винниченкознавча наук. лабор. ; відп. ред. В. П. Хархун ; ред. кол.: О. Г. Ковальчук [та ін.]. – Ніжин : НДПУ ім. М. Гоголя, 2003, 2005, 2007, 2011, 2015. – Вип. 1-5.
Те саме. - [Електронний ресурс]. – Вип. 4. – Ніжин : НДПУ ім. М. Гоголя, 2011. – Режим доступу: [http // lib.ndu.ua](http://lib.ndu.ua) (Електронна бібліотека).
175. **Глібовські читання, присвячені 160-річчю з дня народження поета** [Текст] : тези доп. (квітень 1987) / Черніг. обл. відділ нар. освіти, Ніжин. держ. пед. ін-т імені М. В. Гоголя ; ред. кол. О. Г. Ковальчук [та ін.]. – Ніжин : НГУ ім. М. Гоголя, 1987. – 92 с.
176. **Література та культура Полісся** : зб. наук. пр. / Ніжин. держ. ун-т імені Миколи Гоголя ; відп. ред. та упоряд. Г. В. Самойленко ; ред. кол.: О. Г. Ковальчук [та ін.]. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 1990-1999, 2002-2016. – Вип. 1-12, 18-72, 74, 75, 77, 78, 80, 82, 84. (Збірник засновано у 1990 р. проф. Г. В. Самойленком.)
Те саме [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http // lib.ndu.edu.ua](http://lib.ndu.edu.ua) (Електронна бібліотека).

177. Наукові записки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя. Філологічні науки [Текст] : наук. журн. / Мін-во освіти і науки України, Ніжин. держ. ун-т імені Миколи Гоголя ; відп. ред. Г. В. Самойленко, ред. кол.: О. Г. Ковальчук [та ін.]. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 1997-2016.

Те саме [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http // lib.ndu.edu.ua](http://lib.ndu.edu.ua) (Електронна бібліотека) – з 2009 р.

178. Східні слов'яни. Мова. Історія. Культура [Текст] : за матеріалами пам'яток писемності XI–XVIII ст. / НАН України, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні, Ніжин. держ. пед. ун-т імені Миколи Гоголя ; відп. за вип. Г. В. Самойленко ; ред. кол. О. Г. Ковальчук [та ін.]. – К. ; Ніжин, 2002. – Вип. 4. – 156 с.

Література про життя та діяльність О. Г. Ковальчука

1993

179. Сердюк П. Жанровий рух роману [Текст] / П. Сердюк // Слово і час. – 1993. – № 4. – С. 83-84. – Рец на кн.: Ковальчук О. Г. Український повоєнний роман: проблеми жанрового розвитку: навч. посіб. / О. Г. Ковальчук. – К., 1992. – 174 с.

1997

180. Астаф'єв О. Не тільки в Ніжині... [Текст] : [про О. Ковальчука] / О. Астаф'єв // Слово і час. – 1997. – № 8. – С. 38–39.

2002

181. Капленко О. [Презентація книги О. Ковальчука “Гоголь: буття і страх”] [Текст] / О. Капленко // Слово і час. – 2002. – № 9. – С. 93.

2003

182. Капленко О. Подолано провінційність українського підручника [Текст] / О. Капленко // Українська мова та література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2003. – № 4. – С. 213–215. – Рец на кн.: Семенюк Г., Ткачук М., Ковальчук О. Українська література : підруч. для 11 кл. середніх загальноосв. навч. закл. / за заг. ред. проф. Г. Ф. Семенюка. – К. : Освіта, 2002. – 512 с.

183. Киричок Г. Гоголіана Олександра Ковальчука [Текст] : [бесіда з О. Г. Ковальчуком] / Г. Киричок // Літературний Чернігів. – 2003. – № 2. – С.121–125.

2006

184. **Пінчук Т. Д. Школа Ковальчука** [Текст] : Ковальчук Олександр Герасимович. 1947 // Пінчук Т. Д. Зірки залишають слід... – Ніжин : Видво НДУ ім. М. Гоголя, 2006. – Кн. 2. – С. 123–128 : фотоіл., портр. – (До 200-ліття Ніжинської вищої школи).

2007

185. **Забарний О. Шляхами неспокою** [Текст] : [про О. Г. Ковальчука] / О. Забарний // Літературний Чернігів. – 2007. – № 2. – С. 161–164.
186. **Хархун В. Дорогою серця** [Текст] : з нагоди ювілею / В. Хархун // Alma mater. – 2007. – № 9 (травень). – С. 2.

2009

187. **Костенко О. Краса сили чи сила краси: зміна буттєвих орієнтирів як початок відліку кінця** [Текст] / О. Костенко // Слово і час. – 2009. – № 2. – С. 117-120. – Рец на кн.: Краса і сила у практиках повсякдення (творчість В. Винниченка 1902–1920 рр.) : монографія / О. Г. Ковальчук. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2008. – 166 с.
188. **Петрик З. П. [Бібліографічний огляд нових видань науковців Ніжинського державного університету ім. М. В. Гоголя до 200-річчя від дня народження М. В. Гоголя : Ковальчук О. Г. Гоголь: буття і страх (2009)]** [Текст] / З. Петрик // Літературний Чернігів. – 2009. – №2. – С. 194.
189. **Родик К. Кожний видавець – зі своїм Гоголем** [Текст] / К. Родик // Україна молода. – 2009. – 19 грудня.
Примітка: Про монографію О. Г. Ковальчука “Гоголь: буття і страх”.

2013

190. **Капленко О. Ковальчук Олександр Герасимович** [Текст] / О. Капленко // Енциклопедія Сучасної України. – К., 2013. – Т. 13. – С. 541.
Те саме. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: esu.com.ua/search_articles.php?id=7215

2016

191. **[Книжки, подаровані редакції]** [Текст] : [про книгу О. Ковальчука “Візуальне у творчості М. Коцюбинського”] // Дивослово. – 2016. – № 4. – С. 61.
192. **Тютюнник Є. У Коцюбинського - власний “Крик” Мунка** [Текст] : [про монографію д-ра філол. наук О. Ковальчука “Візуальне у творчості М. Коцюбинського”] / Є. Тютюнник // Урядовий кур’єр. – 2016. – 27 лютого. – С. 9.

Іменний покажчик

- Антонич Б.-І. **84**
Арват Н. М. (ред.) **145**
Астаф'єв О. Г. **5, 7, 9, 180**
Багрянний І. **5, 7, 85, 95, 139**
Барка В. **5, 7, 81**
Булгаков М. **172, 173**
Васильченко С. **99**
Винниченко В. **14, 16, 99, 118, 120, 125, 133, 136, 138, 141-149, 151-156, 187**
Гадзінський О. С. (ред.) **131**
Гальонка О. А. (упоряд.) **76**
Глібов Л. **43**
Гоголь М. (Гоголь Н.) **9, 15, 31, 34, 46, 51, 69, 72, 83, 89, 90, 92, 98, 100, 106, 111, 113-115, 117, 150**
Головко А. **79, 132**
Гончар О. **25, 31, 41, 57, 108, 121, 137**
Гребеннік Ю. **171**
Гуляк А. Б. (упоряд.) **134**
Гуменюк В. (ред.) **147**
Гуцало Є. **55**
Довженко О. **6, 59, 74, 80, 116, 134, 135**
Донцов Д. **82, 102**
Екеблад Х. **71**
Жулинський М. Г. **44**
Забарний О. В. (упоряд.) **119, 122, 124, 131, 185**
Загребельний П. **34, 88, 96**
Капленко О. **181, 182, 190**
Карський Ю. Ф. **145**
Киричок Г. **183**
Кислий Ф. С. **87**
Кобилянська О. **99**
Кодак М. П. **29**
Костенко Л. **93**
Костенко О. **187**
Коцюбинський М. **19, 50, 70, 99, 104, 109, 157-164, 166, 167, 169, 170, 191, 192**
Куліш П. **66, 119**
Лукач С. П. (упоряд.) **74**
Михайличенко Г. **132**
Михед Т. В. (ред.) **150**
Мовчан Є. Х. **48**
Мунк Е. **109, 192**
Наєнко М. К. (ред.) **77, 87**
Новиченко Л. **127**
Петрик З. П. **188**
Підмогильний В. **94, 110, 128**
Пінчук Т. Д. **184**
Потебня О. (Потебня А.) **37**
Процюк С. **101**
Рильський М. **1, 20-24, 38, 76, 77, 87**
Родик К. **189**
Самійленко О. **124, 131**
Самойленко Г. В. (упоряд.) **55, 59, 71, 72, 74, 89, 104, 144, 146, 148, 149, 153, 156, 159, 160, 161, 165, 169, 171, 173, 176, 177, 178**
Семенюк Г. Ф. **11, 12, 13, 17, 18, 134, 182**
Сердюк П. О. **119, 122, 124, 179**
Сиваченко Г. Н. **133**
Симоненко В. **97**
Старицький М. **30**
Стельмах М. **26, 38, 51, 54, 61**
Стромецький О. **100**
Стус В. **60**
Тесленко А. **99**
Тичини П. **107, 122, 127**
Ткачук М. П. **11, 12, 13, 17, 18, 134, 182**
Толстой О. (Толстой А.) **33**
Тютюнник Григор **62**
Тютюнник Є. **192**
Франко І. **36**
Хархун В. П. (ред.) **120, 129, 133, 140, 174, 186**
Хвильовий М. **112**
Хмельницький Б. **88**
Хороб М. Б. **47**
Шевченко Т. Г. **54**
Яновський Ю. **86, 126**

Алфавітний покажчик назв праць О. Г. Ковальчука

А

- ”Авторська сповідь” М. Гоголя 90
Аксіологічний аспект дослідження жанру 65
Алгоритм буття Кирпатого Мефістофеля: візуальне у практиках повсякдення 151
Аналіз творів шкільної програми 8
Анатомія гріха 118
[Анкета критиків: краща книжка 1996-го року] 91
Антропологізація простору як форма заперечення “нульової точки буття” 129

Б

- Буття і страх. Етюд про Гоголя 9

В

- Виховання в учнів відчуття тексту 80
Візуальне у конфлікті ролей 160
Візуальне у процесах трансформації особистості 169
Візуальне у світі ілюзій 164
Візуальне у творчості М. Коцюбинського (монографія) 19
Візуальне як засіб трансформування природного у соціальне 165
Візуальний досвід як основа філософії існування 166
Візуальні ілюзії як засіб формування образу принца 161
Вірш М. Рильського “Яблука допіли, яблука червоні” 76
Внутрішня настанова як фактор творення образу 50

Г

- Гоголевские образы в художественном мире М. Стельмаха 51
Гоголь – “русский Христос?” 106
Гоголь: Буття і страх (монографія) 15
Гоголь: буття і страх 92, 114, 115
Голгофа України (“Жовтий князь” В. Барки та “Сад Гетсиманський” І. Багряного) 5, 7
Олесь Гончар – митець сучасний 108
Юрій Гребенік як гоголезнавець, або Ще про одну проблему української гуманітаристики 171
Гримаси танатологічного: краса у лабіринті смерті 130

Д

- До проблеми глибини естетичного аналізу твору 116, 134, 135
Дитячі оповідання М. Коцюбинського 157
Д. Донцов про поняття “краса” 102
Духовний подвиг П. Куліша і національне відродження 66
Душа людська на перехресті страху 69

Е

Еволюція роману в контексті стильового розвитку української повоєнної прози 40-70-х рр. **4**

Ж

Жанр в системі аксиологічних відносин «Наброски драми із української історії» Н. Гоголя і роман П. Загребельного «Я, Богдан» **34**

Жанр як процес **27**

Жанрова еволюція роману у висвітленні І. Франка **36**

Жанрова еволюція українського роману (60-ті роки) **42**

Жанровий рух «публіцистичної» прози **52**

Жанровий рух української прози (кінець 50-х – початок 60-х років) **35**

Жанрові можливості лірико-романтичної прози **32**

Жанрові особливості поем М. Рильського **24**

Жанровые особенности поэм М. Рильского **1**

Живе слово за лаштунками світу симулякрів **131**

Життєва філософія Кирпатого Мефістофеля **148**

Життя в зоні смерті **81**

Життя як прозріння **93**

Жінка поміж Еросом і Танатосом **145**

Жінка у візях чоловіка: аберация зору **126**

Жіноча краса у просторі цивілізації ілюзій: пошук статусу після «смерті Бога» **136**

Жіночий світ як театр **153**

З

Збірка Павла Тичини «Сонячні кларнети» **127**

І

«Ідеологізоване» тіло як фактор буття **94**

Інстинкт у світі етики **137**

"Intermezzo" : імпресіонізм+експресіонізм+ сюрреалізм? **170**

К

Кафедра української літератури Ніжинського педінституту **53**

Михайло Коцюбинський та Едвард Мунк **109**

Краса і сила у практиках повсякдення (монографія) **14**

Краса у практиках повсякдення **140**

Крик у структурі художнього світу М. Хвильового **112**

Культурологічне поле в романах М. Стельмаха **54**

Л

[Лист до редакції журналу «Радянське літературознавство» у розділі «Листи вузівських науковців»] **44**

Ліричний світ П. Куліша **119**

Література як засіб формування суспільної еліти **82**

Любов – порятунок від страху **83**

Людина в системі «ролей» **70**

М

Мемуари як спосіб самопізнання **59**

Мистецтво відображення характеру цинічного суспільства у творах Володимира Винниченка **154**

«Мистецтво жити» як альтернатива стратегіям буття **128**

Місце іронічного начала у розвитку форм стильового мислення в українській повоєнній прозі **63**

”Множини дійсності” Б.-І. Антонича **84**

Модель альтернативної історії як гіпотеза: ідеологемні інтенції краси **120**

Н

Напій фемінізму в українській культурі (присмак отрути?) **103**

Натовп на арені історії: актуалізація сили у практиках повсякдення **141**

Національне буття в “театрі абсурду” **60**

Необарокові тенденції у прозі 70-х років **64**

Новітній українець в “Саду страждань” **85**

Новітній українець у Саду Страждань **95**

О

Образ війни у прозі Олеса Гончара **121**

Огидне як істина: місце і роль огидного у горизонті суспільних очікувань початку ХХ століття **138**

Особливості реалізації принципу театральності у драмі М. Старицького «Талан» **30**

Особливості трактування поняття “серце” у філософській спадщині Х. Екеблада **71**

Останні дні Гоголя **72**

Останній погляд **167**

П

Пейзажні картини у ранній прозі М. Коцюбинського **162**

Пекельні дзвони у “царстві свободи” **139**

Поезія Павла Тичини **122**

Поєми М. Рильського періоду Великої Вітчизняної війни **23**

Поетика «Слова про рідну матір» **20**

Прикмети жанрових шукань **28**

Про жанрову специфіку поем Максима Рильського **21**

Проблеми психологізму і художня проза **29**

Проблеми формування курсу історії української літератури 1917–1987рр. як українознавчої дисципліни **67, 68**

Проблеми теорії романа в літературно-критическом наследии А. Толстого **33**

Проза Юрія Яновського **86**

Р

Ранні поеми М. Рильського **22**

Максим Рильський **77, 87**

Ритми прози і різноголосся роману **26**

“Різнокольорові романи” у літературному процесі першої третини ХХ століття **132**

Роман “хімерний” чи “театралізований”? **56**

Роман В. Винниченка "Записки Кирпатого Мефістофеля": ("вища людина" у структурі буття) (монографія) **16**

Роман В. Винниченка “Записки Кирпатого Мефістофеля: “вища людина” у структурі буття (розділи книги) **155**

Роман В. Винниченка “Записки Кирпатого Мефістофеля” (проблеми ідентифікації героя) **146**

Роман Є. Гуцала “Позичений чоловік” у контексті стильового розвитку української прози 70-х років **55**

Роман как жанр в восприятии А. А. Потебни 37
Роман М. Булгакова "Біла гвардія" 172
Роман П. Загребельного "Диво" 96
Роман філософського спрямування 45

С

Світ у дзеркалі малої прози 123
Свобода як доля: образ Б. Хмельницького у романі П. Загребельного "Я, Богдан" 88
Своєрідність жанрового розвитку радянської прози (кінець 40–50-х років) 40
Своєрідність картини світу у прозі В. Підмогильного 110
Сила як правда: практики цинічного суспільства 142, 147
Василь Симоненко 97
Сім'я в "системі надлюдського" 149
Сім'я як економічний проект 152
"Сорочинський ярмарок" М. Гоголя 98
Сочетание серьезного и смехового как принцип создания "картины мира" в романе О. Гончара "Знаменосцы" 57
Спостереження над мовою художнього твору 25
Стиль як предмет дослідження 73
Сторінка історії 58
Страх у структурі російського буття 117
Страх як проблема українського буття 111, 113
Страх як спосіб організації суспільного життя 89

Т

Танатологічне як засіб формування простору ідеального буття 156
Творчість М. Гоголя як проблема української гуманітаристики [Електронний ресурс] 150
Творчість А. Тесленка, С. Васильченка, О. Кобилянської, М. Коцюбинського, В. Винниченка в контексті української літератури початку ХХ століття 99
Творчість Олександра Довженка : [монографія] 6
Театралізація як принцип побудови світу художественного вироблення 46
Театралізація як спосіб гармонізації стосунків між героями в образку М. Коцюбинського "Поєдинок" 104
Театральне як візуальне 163
Текст як засіб виховання: візуальне в системі народницького нарративу 158
Тема війни в "Щоденнику", записних книжках та публіцистиці О. Довженка 74
Теоретичні засади висвітлення історії українського роману 75
Трагедійне начало як домінанта збірки П. Тичини "Сонячні кларнети" 107
Трагедія панестетизму 61
Трагічних слів трагічна суть 124
Трилогія М. Стельмаха в оцінці М. Рильського 38

У

У пошуках виходу з естетичного закутка 78
Українська література (підручник для 11 класу) 2002 11
Українська література (підручник для 11 класу) : профільний рівень 17
Українська література (підручник для 11 класу) : рівень стандарту, академічний рівень 18
Українська література. 11 клас (підручник, 2-е вид. 2005) 12
Українська література. 11 клас (підручник, 3-е вид., 2006.) 13
Українська література 20-х років ХХ століття 10

Українська проза перших повоєнних років **47**
Українська русистика – крок у гоголезнавчому напрямку **100**
Український повоєнний роман: проблеми жанрового розвитку **2**
Уснорозмовні форми (чутка, поголос, думка-”молва”) в художній системі байок
Л. Глібова **43**
[Участь в обговоренні книги Г. М. Сиваченко «Пророк не своєї Вітчизни.
Експатріантський «метароман» В. Винниченка: текст і контекст»] **133**
Уява як засіб візуалізації світу **159**

Ф

Феномен України у романі М. Булгакова "Біла гвардія" **173**
І. Франко про місце дум у процесі розвитку української літератури **48**
Функциональная роль “Слова о полку Игореве” в организации системы
художественного мышления в романе О. Гончара “Знаменосцы” **41**
Функціональна роль жанру в системі аксіологічних відношень **49**

Х

Хронотоп дороги в романах «Мертвые души» Н. Гоголя и «Твоя заря» Гончара **31**
Художественно-документальная проза первых послевоенных лет как начальный
этап в освоении темы войны в советской литературе **39**

Ц

Ціннісні орієнтації і тип поведінки **62**

Ч

“Чесність з собою” як доктрина життя вільної особистості **144**
Чи завжди час солодкий на “циферблатах київських тортів” **105**
Чому цю книжку треба читати **168**

Ш

Шукаючи новий етичний закон **143**

Щ

Щастя як проблема буття **125**
Щоденне буття у візіях С. Процюка **101**
Щодо нового прочитання роману Андрія Головка “Бур’ян” **79**

Э

Эволюция романа в контексте стилевого развития украинской послевоенной прозы
40–70-х гг. **3**

Зміст

Від упорядників.....	4
Слово про вченого і педагога.....	5
Окремо видані твори О. Г. Ковальчука.....	17
Статті із книг, періодичних видань, доповіді.....	19
Упорядкування та редагування наукових збірників, навчальних посібників та інших видань.....	37
Література про життя та діяльність О. Г. Ковальчука.....	38
Іменний покажчик.....	40
Алфавітний покажчик назв праць О. Г. Ковальчука.....	41

Науково-бібліографічне видання

ОЛЕКСАНДР
ГЕРАСИМОВИЧ
КОВАЛЬЧУК

До 70-річчя від дня народження

Біобібліографічний покажчик

Технічний редактор – І. П. Борис
Верстка, макетування – В. П. Сливко

Надруковано з оригінал-макету замовника.

Підписано до друку
Гарнітура Times New Roman
Замовлення №

Формат 60x84/16
Обл.-вид. арк. 2,38
Ум. друк. арк. 2,80

Папір офсетний
Тираж 32 пр.

Ніжинський державний університет
імені Миколи Гоголя.

м. Ніжин, вул. Воздвиженська, 3/4
(04631)7-19-72

E-mail: vidavn@ndu.edu.ua

www.ndu.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 2137 від 29.03.05 р.